

Zpráva o činnosti za období 2015/2016

Centrum
pro lidská práva
a demokratizaci

Centrum pro lidská práva a demokratizaci vzniklo v září 2009 jako nezávislá nezisková instituce zabývající se multidisciplinárním výzkumem lidských práv. Do konce roku 2011 působilo Centrum pod patronací Mezinárodního politologického ústavu Masarykovy univerzity, od května 2012 se Centrum pro lidská práva a demokratizaci stalo občanským sdružením (IČO: 22610855). Na činnosti Centra se v akademickém roce 2015/2016 podíleli 4 členové 7 interních spolupracovníků a 17 stážistů.

Členové: Huber Smekal, Lukáš Hoder, Linda Janků, Ladislav Vyhnánek

Interní spolupracovníci: Jan Lhotský, Helena Bončková, Lenka Píčová, Martin Bobák, Monika Mareková, Katarína Šipulová, Kateřina Uhlířová

Stážisté: Katarína Hukelová, Veronika Bazalová, Kateřina Studecká, Petr Pospíšil, Helena Kopecká, Erik Kotlárík, Jana Nováková, Martina Grochová, Martin Dominik, Lenka Vavrušová, Josef Kovařík, Andrea Kuběnová, Irena Kaletová, Kamila Abbasi, Hana Gabrielova, Adam Blisa, Michal Oščipovský

Publikační činnost

A) Publikace Centra

Bulletin Aktuální otázky lidských práv

Centrum vydává měsíčně bulletin Aktuální otázky lidských práv, který přináší informace a krátké analýzy otázek spojených s lidskými právy, a to ve čtyřech oblastech: Mezinárodní trestní spravedlnost, Evropský systém ochrany lidských práv, Mezinárodní politika, byznys a lidská práva, Česká republika a lidská práva. V období od listopad 2015 do října 2016 bylo publikováno celkem 10 bulletinů v češtině (čísla 9-10/2015 a 1-8/2016)

B) Publikace členů Centra

- **JANKŮ, Linda.** Význam a aplikace vylučující klauzule dle čl. 1Fb) Úmluvy o právním postavení uprchlíků: vybrané otázky. In Jílek Dalibor; Pořízek Pavel. Aktuální problémy azylového a cizineckého práva. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016. s. 177-233, 57 s. ISBN 978-80-7552-364-8.
- **JANKŮ, Linda.** Frontex - Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie a Česká republika. In Schelle Karel; Tauchen Jaromír (eds.). Encyklopedie českých právních dějin. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 524-526, 3 s. II. svazek D-J. ISBN 978-80-7380-587-6.
- **LHOTSKÝ, Jan.** Manifest Violation of the UN Charter. Czech Yearbook of Public & Private International Law, Praha: Czech Society of International Law, 2015, roč. 6, č. 1, s. 77-90. ISSN 1805-0565
- **SMEKAL, Hubert a Ladislav VYHNÁNEK.** Equal voting power under scrutiny: Czech Constitutional Court on the 5% threshold in the 2014 European Parliament Elections. European Constitutional Law Review, Cambridge: Cambridge University Press, 2016, roč. 12, č. 1, s. 148-163.
- **SMEKAL, Hubert, Lukáš HODER, Veronika HERMANOVÁ, Andrea BITTNEROVÁ a Vojtěch KYSELÝ.** Byznys a lidská práva. Současný stav v České republice a naplňování Obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv. : Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. 63 s.

- **POSPÍŠIL, Ivo, Vladimír TÝČ, Hubert SMEKAL, Katarína ŠIPULOVÁ, Jozef JANOVSÝ, Petr KILIAN, Ľubomír MAJERČÍK, Jan PETROV, Ján ŠTIAVNICKÝ, Jan KNĚŽÍNEK, Marián GIBA, Jozef VALUCH a Petr VÁLEK.** Mezinárodní lidskoprávní závazky postkomunistických zemí: případy České republiky a Slovenska. Praha: Leges, 2016.
- **FUČÍK, Jakub a Hubert SMEKAL.** Noví aktéři na poli válečných konfliktů: Případová studie Nejvyššího soudu Izraele. Obrana a strategie, Brno: Univerzita obrany, 2015, roč. 15, č. 1, s. 5-18. ISSN 1214-6463.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína, Hubert SMEKAL a Jozef JANOVSÝ.** Strength and Legitimacy of Control Mechanisms in International Human Rights Treaties: The Moderation Effect. *Opinio Juris*, 2015.
- **HOLZER, Jan a Hubert SMEKAL.** The Czech Republic: On the Road to Rights and Freedoms. In Markku Suksi, Kalliope Agapiou-Josephides, Jean-Paul Lehnens, Manfred Nowak. *First Fundamental Rights Documents in Europe*. 1st edition. Mortsels (Belgium): Intersentia, 2015. s. 235-250, 16 s. ISBN 978-1-78068-360-7.
- **VAVRUŠOVÁ, Lenka.** Kořeny odpovědnosti státu za škodu v českém právním řádu. *Dny práva 2015/Days of Law 2015*, část VI. Odpovědnost v právu, 2016. s. 309-320, 323 s. ISBN 978-80-210-8197-0.
- **VAVRUŠOVÁ, Lenka.** Odpovědnost státu za škodu. In Schelle Karel; Tauchen Jaromír (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*. IV. svazek, N-O. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. s. 681-684., 839 s. ISBN 978-80-7380-624-8.
- **BLISA, Adam.** Odměňování soudců jako součást soudcovské nezávislosti. *Časopis pro právní vědu a praxi, Masarykova univerzita*, 2016, XXIV, č. 3, s. 391-413. ISSN 1210-9126. doi:10.5817/CPVP2016-3-6.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Morálně filosofická argumentace v rámci testu proporcionality. In *Weyrovy právnické dny 2016*. 2016.
- **VYHNÁNEK, Ladislav a Robert JAKUBÍČEK.** Roles and Responsibilities of Assistants and Advisors at the Czech Constitutional Court. In Zegrean, A., Costinescu, M. A.. *The role of assistant-magistrates in the jurisdiction of Constitutional Courts*. București: Universul Juridic, 2016. s. 67-70, 4 s. ISBN 978-606-673-887-3.
- **KOSAR, David a Ladislav VYHNÁNEK.** Senát a výběr soudců Ústavního soudu. In Jan Kysela. *Dvacet let Senátu Parlamentu České republiky v souvislostech*. Praha: Leges, 2016. s. 187-210, 24 s. ISBN 978-80-7502-166-3.
- **VITOUL, Vlastimil a Martina GROCHOVÁ.** Svěrenský fond jako nástroj vhodný ke správě výživného určeného k tvorbě úspor. *Časopis pro právní vědu a praxi, Masarykova univerzita*, 2016, roč. 24, č. 4, s. 675-688. ISSN 1210-9126.

Konference a další aktivity

A) Akce uspořádané Centrem

V únoru 2016 Centrum již potřetí organizovalo národní kolo soutěže **Jessup Moot Court Competiton**, a to v prostorách Nejvyššího správního soudu za podpory advokátní kanceláře White & Case.

Dne 13. října 2015 se za pomoci Masarykovy univerzity, FSS, kina Scala a Centra pro lidská práva a demokratizaci uskutečnilo promítání oceňovaného, dokumentárního filmu "**Judgement in Hungary**".

Dne 15. října 2015 se v prostorách Vily Grébovky v Praze uskutečnila konference s názvem **Mezinárodní lidskoprávní závazky postkomunistických zemí**. Za Centrum pro lidská práva a demokratiaci vystoupili Hubert Smekal a Katarína Šipullová. Mezi řečníky byl zařazen i bývalý stážista Centra, Jan Petrov.

B) Aktivní účast členů Centra na konferencích

Hubert Smekal a Katarína Šipulová reprezentovali Centrum pro lidská práva a demokratizaci na výroční konferenci Asociace lidskoprávních institutů AHRI, jíž je Centrum členem. Konference se konala v září 2016 v Utrechtu. Kromě koordinačních schůzek s dalšími obdobnými organizacemi a ústavy oba zástupci reprezentovali také výzkumnou činnost Centra s paperem zbývajícím se implementací mezinárodního práva lidských práv (smluv a judikatury lidskoprávních těles) u ústavních soudů České republiky a Slovenska, s důrazem na specifickou oblast tranzitní spravedlnosti. Členové Centra poukázali na to, jakou roli sehrálo mezinárodní právo lidských práv v minulosti ve formování důležitých stanovisek ústavních soudů k otázkám lustrací, restitucí, nebo otevírání archivů StB. Prezentovaný paper se setkal s pozitivními reakcemi v rámci panelu a členové Centra získali v průběhu konference mnoho cenných podnětů.

Vedle toho členové, stážisté a spolupracovníci Centra vystoupili se svými příspěvky na následujících konferencích:

- **JANKŮ, Linda.** Aplikace vylučující klauzule definice uprchlíka na osoby podezřelé z terorismu. In Aktuální právní problémy azylového a cizineckého práva II. Kancelář veřejného ochránce práv. Brno, září 2016.
- **JANKŮ, Linda.** Právní odpovědi na (možný) hromadný příliv migrantů (v obecné rovině, v rámci Evropské unie a v České republice). In Uprchlíká krize a Česká republika. Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, listopad 2015.
- **SMEKAL, Hubert, Katarína ŠIPULOVÁ a Jozef JANOVSÝ.** International Human Rights Conventions - Panacea, or Poisonous Chalice for Domestic Protection of Human Rights? In Challenges of Europe - Building and Promoting Human Security. Dubrovnik, 2016.
- **SMEKAL, Hubert.** Mezinárodní lidskoprávní závazky: teoretické reflexe. In Mezinárodní lidskoprávní závazky postkomunistických zemí: případy České republiky a Slovenska. Brno, 2016.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína a Hubert SMEKAL.** Referencing International HR Law by Constitutional Courts. In ECPR General Conference. Praha, 2016.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína a Hubert SMEKAL.** Referencing International HR Law by Constitutional Courts. In AHRI 2016 Conference, Utrecht. 2016.
- **SMEKAL, Hubert.** Remarks to Art 7 TEU procedure. In The strategic use of the EU fundamental and human rights toolbox. Benátky, 2016.
- **JANOVSÝ, Jozef, Katarína ŠIPULOVÁ a Hubert SMEKAL.** Understanding Adoption of International Human Rights Treaties. In Oxford Centre for Socio-Legal Studies Research Seminars. Oxford, 2016.
- **SMEKAL, Hubert, Katarína ŠIPULOVÁ a Jozef JANOVSÝ.** Understanding Adoption of International Human Rights Treaties: Political Regimes and Commitment Patterns. In Research Seminars at the School of Law. Sheffield, 2016.
- **SMEKAL, Hubert.** Byznys a lidská práva v České republice. In Mezinárodní expertní seminář k tématu byznysu a lidských práv. Praha, 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** Efektivita vs. reprezentativnost. In Cyklus seminářů Evropského dokumentačního střediska. Brno, 2015.
- **JANOVSÝ, Jozef, Hubert SMEKAL a Katarína ŠIPULOVÁ.** Mezinárodní lidskoprávní závazky České republiky. In Mezinárodní lidskoprávní závazky postkomunistických zemí. Praha, 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** Pronikání lidských práv do agendy Evropské unie. In Institucionální a právní aspekty evropské integrace. Praha, 2015.
- **ŠIPULOVÁ, Katarína, Hubert SMEKAL a Jozef JANOVSÝ.** Understanding International Human Rights Commitments: Control Mechanisms, Legitimacy and Domestic Change. In Berkeley Anti-Discrimination Study Group Research Seminar. Berkeley, CA 2015.
- **VAVRUŠOVÁ, Lenka.** Regresní úhrada jako prostředek předcházení vzniku odpovědnosti státu za škodu. In Cofola 2016. Lednice, 2016.

- **VYHNÁNEK, Ladislav.** How does the Czech Constitutional Court treat the ECtHR's case-law? A holistic view. In ICON-S 2016 Annual Conference: Borders, Otherness & Public Law. 2016.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Sekce konference COFOLA - Mimoprávní vlivy na rozhodování soudů, 28.-29. 4. 2016, Masarykova univerzita - Právnická fakulta, Lednice. 2016.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** The Role of Courts in the Czech System of Human Rights Protection. In Člověk v tísní: Série přednášek pro egyptské právníky. 2016.
- **GROCHOVÁ, Martina.** The Limits to Legal Regulation of the Access to Legal Parenthood set by the Case-Law of the European Court of Human Rights. In Human Rights Research Students' Conference 2016. 2016.
- **VITOUL, Vlastimil a Martina GROCHOVÁ.** Svěrenský fond jako nástroj vhodný ke správě výživného určeného k tvorbě úspor. In Cofola 2016. 2016.
- **GROCHOVÁ, Martina.** Dítě jako účastník civilního řízení. In 13. pracovné stretnutie sudcov vybavujúcich agendu P. 2016.

C) Kurzy vyučované členy Centra

- **JANKŮ, Linda (PrF MU)** – Právní klinika uprchlického práva, Azylové a migrační právo, Úvod do mezinárodního a evropského práva, Evropské právo
- **SMEKAL, Hubert (FSS MU)** – EU Law and European System of Human Rights Protection, Úvod do studia lidských práv, Judicializace mezinárodní politiky, Ústavní spory u ESD, Evropská unie a lidská práva
- **SMEKAL, Hubert.** Čtyřtýdenní kurz k evropskému právu a lidským právům na Shandong University, Weihai, Čína (červenec).
- **GROCHOVÁ, Martina (PrF MU)** – Právní klinika, pomoc obětem kriminality
- **VYHNÁNEK, Ladislav (PrF MU)** – Comparative Constitutional Law and Politics, Mimoprávní vlivy na rozhodování soudů, Human Rights in Europe, Ústavní právo, Státověda, Úvod do státovědy, Mediální právo, Srovnávací ústavní soudnictví - instituciální pohled, Lidská práva a soudnictví, European Constitutional Law & Politics
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** International Law and Human Rights, Třítýdenní kurz pro australské studenty práv.

D) Další aktivity členů Centra

- **JANKŮ, Linda.** Členka Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva České republiky.
- **JANKŮ, Linda.** Členka Poradního orgánu Statutárního města Brna pro otázky integrace cizinců.
- **JANKŮ, Linda.** Azylové právo a právní pomoc běžencům. Seminář The European Students' Association Brno, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 2015.
- **JANKŮ, Linda a HLINOMAZ, Oto.** Uprchlická krize v ČR: zařízení pro zajištění cizinců (nejen) ve světle Evropské úmluvy o LP. Seminář Common Law Society, Praha, 2015.
- **JANKŮ, Linda.** Uprchlíci nejen v Bělé a česká legislativa. (panel: Občanská angažovanost proti rasismu a xenofobii). BarCamp Nesehnutí, Brno, 2015.
- **SMEKAL, Hubert.** Člen Rady vlády pro lidská práva České republiky.
- **SMEKAL, Hubert.** Asistent ředitele EIUC pro Českou republiku.
- **SMEKAL, Hubert.** Fulbright Ambassador pro FSS MU.
- **SMEKAL, Hubert.** Člen akademického senátu FSS MU.
- **VYHNÁNEK, Ladislav.** Člen akademického senátu PrF MU.